

Asia: VN/14758/2021

Lausuntopyyntö: ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä

Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute

Tässä osiossa voit antaa yleistä palautetta asetuksesta, perusteluista ja esitetyistä vaikutuksista. Teknisiin yksityiskohtiin voit halutessasi antaa erikseen palautetta osiossa 2.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta rakennuksen ilmastaselvitykseksi.

Finnfoam-konserni on aina nähnyt rakenteellisen energiatehokkuuden ensisijaisena keinona säästää luonnonvaroja, jossa lämmityksen ja jäähdytyksen tarve saadaan minimoitua. Valitettavasti Suomen rakennusteollisuudessa on ollut valtaosin minimillä rakentamisen kulttuuri, jossa vain muutamat isot alan toimijat ja alan ammattilaiset omissa projekteissaan ovat osanneet ratkaisua hyödyntää.

Meillä onkin iso tarve vanhan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseen ja näin käytön aikaisten päästöjen laskemiseen.

Haluamme nostaa lausunnossamme esiin muutaman ison kokonaisuuden, emmekä niinkään lausu yksittäisistä asetuksen kohdista. Ensimmäisenä asiana on ehdotettu tarkastelujakso 50 vuotta. Tämä on mielestämme aivan liian lyhyt tarkastelujakso uudisrakennuksille, joiden suunniteltu käyttöikä on yleisesti 75-100 vuotta. Ympäristön kannalta on myös kestävä, että määräys ja asetuskehityksessä ohjataan rakentamaan mahdollisimman pitkäikäistä / muuntojoustavaa rakennuskantaa.

Näemmekin, että ilmastaselvityksessä tulisi laskentajaksona käyttää vähintään 75 vuoden käyttöikää ja mahdollisuutta käyttää rakennuksen suunniteltua käyttöikää. Kuten erilaisissa hiilijalanjäljenlaskentamallien vertailuissa on nähty tarkastelujakson pituutena 75 vuotta, joka nostaa myös käytönaikaiset päästöt oikeaan rooliinsa, eli ohjaa rakentamaan rakenteellisesti energiatehokasta rakennuskantaa. Rakennushetkellä kuitenkin lukitaan valtaosa rakennusten käytönaikaisista päästöistä seuraavaksi 75-100 vuodeksi.

Jo nyt on ollut nähtävissä kehitys, että pidemmän käyttöiän kohteissa myös rakenteellinen energiatehokkuus tulee käyttöön huomattavan paljon useammin, koska hankkeen valintoja ja vaikutuksia tarkastellaan tarkemmin. Tämä tulisi näkemyksemme mukaan olla tulevaisuudessa tilanne kaikissa kohteissa.

Näemme, että samanaikaisesti lausunnolla olevan asetuksen kanssa tulisi myös päivittää rakennusten energiatehokkuusasetus, koska nyt ne ohjaavat eri suuntiin ja niissä on selkeitä ristiriitaisuuksia. Esimerkiksi energiatehokkuusasetuksen helpotukset massiivipuulle ”perinnerakentamisen mahdollistamiseksi” ovat johtaneet erikoiseen tilanteeseen, jossa tällaiset rakennukset voidaan toteuttaa edelleen noin 1970-luvun u-arvovaatimuksilla. Ratkaisut näiden toteuttamiseen 2020-luvun energiatehokkuusvaatimusten mukaisesti ovat olemassa, mutta koska pakkoa ei siihen ole, ei tämä tule tapahtumaan ennen helpotuksien poistamista.

Ristiriitaisuuksien välttämiseksi nämä kaksi asetusta olisi hyvä yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi.

Korjausrakentamisessa tulisi miettiä mikä on asetuksen soveltamisen vaikuttavuus. On kohtalokasta, jos arviointi johtaa vain minimillä korjaamiseen.

Korjausrakentamisessa rakennusmateriaalien päästöt ovat kuitenkin niin marginaaliset saavutettaviin hyötyihin nähden. Kuten kaikki tutkimukset ovat osoittaneet korjausrakentamisessa tulee ja tulisi aina parantaa rakennusten energiatehokkuutta niin paljon kuin vain mahdollista, jolla saadaan käytönaikaiset päästöt laskemaan merkittävimmin.

Toivomme, että tuleva asetusta tai asetuskokonaisuudet ovat niin materiaalineutraaleja kuin suinkin mahdollista. Rakennusala ja -materiaalit kehittyvät vauhdilla ja määräysten materiaalineutraaliudella mahdollistetaan osaltaan tämä kehitys.

a. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

En osaa sanoa

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

Ei

c. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Korjausrakentamisessa tulisi miettiä mikä on asetuksen soveltamisen vaikuttavuus. On kohtalokasta, jos arviointi johtaa vain minimillä korjaamiseen. Korjausrakentamisessa rakennusmateriaalien päästöt ovat kuitenkin niin marginaaliset saavutettaviin hyötyihin nähden. Kuten kaikki tutkimukset ovat osoittaneet korjausrakentamisessa tulee ja tulisi aina parantaa rakennusten energiatehokkuutta niin paljon kuin vain mahdollista, jolla saadaan käytönaikaiset päästöt laskemaan merkittävimmin.]

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Kyllä

e. Muita yleisiä kommentteja:

-

Osa 2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisyden arviointi

Onko arvioinnin vastuun rajausta pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erikoissuunnittelijan tehtäväksi mielestäsi sopiva?

Rajaus ei ole sopiva

2 § Määritelmät

Onko määritelmät kuvattu mielestäsi selkeästi?

Kyllä

3 § Arvioinnin kohde

Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

4 § Arviointijaksojen pituudet

Arviointi tehtäisiin yleensä 50 vuoden ajanjaksolle, kuten muissa pohjoismaissa ja EU:n Level(s)-menetelmässä. Onko arviointijakson pituus ja sen vakiointi mielestäsi hyvä lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Tarkastelujaksona 50 vuotta on liian lyhyt ja sen tulisi olla vähintään 75 vuotta tai kohteen suunniteltu käyttöikä.]

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestä sopiva?

Kyllä

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Kattavuus on riittävä

7 § Rakennustuotteiden valmistus

Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?

Kattavuus on riittävä

Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?

En osaa sanoa

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

Arviointiin ei sisältyisi uusien rakennusten elinkaaren aikana tapahtuvan laajamittaisen korjauksen tai ennakoimattomien rikkoontumisten vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

En osaa sanoa

11 § Kuljetukset

Rakennustuotteiden ja purkujätteiden kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Kyllä

12 § Työmaatoiminnot

Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Kyllä

13 § Energian käyttö

Energian käytön vaikutukset laskettaisiin muiden pohjoismaiden ja EU:n Level(s)-menetelmän mukaisesti käyttäen skenaarioita eri energiamuotojen hiilijalanjäljen ennakoituille vähenemille tulevaisuudessa. Onko tällaisten skenaarioiden käyttö mielestäsi sopiva lähtökohta arvioinnille?

Ei

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arvioidaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?

En osaa sanoa

Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Kattavuus on riittävä

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?

Kyllä

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Ei

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Ei

19 § Hiilivarasto

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

Hiilivarasto lasketaan vain niille rakennusosille, jotka pysyvät rakennuksessa tai rakennuspaikalla vähintään 100 vuoden ajan. Onko vähimmäisajan määrittely mielestäsi tarpeellista?

Kyllä

20 § Karbonatisoituminen

Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

21 § Ilmastaselvitys

Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?

Kyllä

22 § Ilmastaselvityksen sisältö

Onko ilmastaselvityksen vähimmäissisältö mielestäsi tarpeeksi kattava?

Kattavuus on liian suppeao

23 § Vähähiilisyiden tulosten esittäminen

Tulokset esitetään erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle. Tämän jaon pohjalta voitaisiin myöhemmin asettaa pelkästään rakennusta koskevia päästörajoja. Onko arvioinnin tulosten jako erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle mielestäsi sopiva lähtökohta?

Ei

24 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Kommentit:

-

Osa 3. Vähähiilisyiden arvioinnin menetelmäohje

Kommentit ja muutosehdotukset menetelmäohjeeseen:

-

Erävuoma Asso
Finfoam Oy